

Uchwała Nr
Rady Powiatu Lidzbarskiego
z dnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i
ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026 - 2030

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 - 2030" stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchyła się Uchwałę Nr OR.0007.170.2022 Rady Powiatu Lidzbarskiego z dnia 17 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Lidzbarskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim.

UZASADNIENIE:

W oparciu o art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie powiatowym powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w tym: zadania w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

W związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 535 z późn. zm.), dotychczas obowiązujący Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wymaga dostosowania do aktualnych regulacji prawnych.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła między innymi zmianę nazwy aktu prawnego oraz pojęć – zastępując termin „przemoc w rodzinie” określeniem „przemoc domowa”, a także doprecyzowała zadania samorządu powiatowego w zakresie profilaktyki, ochrony ofiar oraz działań wobec sprawców przemocy.

Wobec powyższego zasadne jest przyjęcie niniejszej uchwały.

Sporządziła: Alicja Grodowska

RADCA PRAWNY

Katarzyna Grodowska

powiat
LIDZBARSKI

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Powiatu Lidzbarskiego
z dnia

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

Orneta 2025

Spis treści

Wstęp	3
1. Definicja i specyfika przemocy domowej	4
2. Kontekst prawny i strategiczny przeciwdziałania przemocy domowej	8
2.1. Uwarunkowania prawne	8
2.2. Zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi	9
3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej.....	12
3.1. Ogólna sytuacja społeczna w powiecie	12
3.2. Skala zjawiska przemocy domowej	13
4. Adresaci i realizatorzy Programu	17
5. Cele, kierunki i oczekiwane rezultaty Programu	18
6. Monitoring Programu.....	23
7. Źródła finansowania	24

Wstęp

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030 został opracowany, aby zwiększyć efektywność wysiłków podejmowanych przez lokalne służby społeczne w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób jej doznających.

Niniejszy dokument składa się z dwóch zasadniczych części: diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu lidzbarskiego oraz założeń wdrożeniowych służących rozwiązywaniu problemu przemocy domowej, które łączą interdyscyplinarne procedury, metody i narzędzia stosowane na różnych poziomach: profilaktyki, interwencji, terapii i kompensacji. Główne źródło informacji do diagnozy problemu przemocy domowej stanowiły sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu lidzbarskiego. Analiza została przeprowadzona dla przedziału czasowego 2022-2024.

1. Definicja i specyfika przemocy domowej

Przemoc jest zjawiskiem dość powszechnym we współczesnym świecie. Występuje w różnych sferach życia, w mediach, w codziennym funkcjonowaniu wielu osób. Potocznie utożsamiana jest z brutalnością, okrucieństwem i przestępczością, częściej kojarzona z jej fizycznymi przejawami, pozostawiającymi widoczne ślady. Definicje przemocy są różne. Najczęściej wskazuje się na relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły, utrudniając tym samym samoobronę osoby pokrzywdzonej. Przemocy nie należy utożsamiać więc z agresją, ponieważ różnią się one asymetrią siły – w przemocy występuje ona zawsze po stronie sprawcy, a w przypadku agresji jest zrównoważona¹.

Na potrzeby niniejszego dokumentu można przyjąć definicję, w świetle której przemoc definiowana jest jako „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”². Charakteryzuje się ona następującymi cechami:

- ma charakter intencjonalny, co oznacza, że działania sprawcy są świadome i celowe, służą uzyskaniu kontroli i bezwzględnego posłuszeństwa;
- jest rodzajem relacji, charakteryzującej się przewagą sprawcy nad ofiarą, przy czym ta przewaga może mieć charakter psychiczny, fizyczny, ekonomiczny, społeczny czy kulturowy oraz sprzyja poczuciu bezkarności sprawcy i zarazem bezradności ofiary;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich, narusza prawa i dobra osobiste ofiary, takie jak prawo do szacunku, ochrony zdrowia czy kontaktów z rodziną;
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby doznającej przemocy.

Szczególny przypadek stanowi przemoc domowa – przede wszystkim z tego względu, że zachodzi najczęściej pomiędzy bliskimi sobie osobami, stając się niejednokrotnie elementem ich codziennego życia. Definicja ustawowa przemocy domowej została zawarta w art. 2 ust 1 pkt 1) *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej*. W jej świetle stanowi ona jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

¹ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 2017, s. 15.

² <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/6-co-to-jest-przemoc>.

- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W punktach 2) i 3) ww. ustawy zdefiniowano natomiast osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc domową. W świetle tych definicji za osobę doznającą przemocy domowej można uznać następujące osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej. Osoba stosująca przemoc domową to natomiast osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec wymienionych osób.

Pojęcie przemocy domowej zastąpiło dotychczas stosowane pojęcie przemocy w rodzinie poprzez uchwalenie i wejście w życie *Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw*. Zmiany wprowadzone tą ustawą były gruntowne i dotyczyły wielu wcześniejszych zapisów, co spowodowało konieczność nowego spojrzenia na zjawisko przemocy. Z drugiej jednak strony wszelkie dotychczasowe statystyki i badania dotyczą przemocy w rodzinie, dlatego w tym aspekcie, szczególnie w obszarze diagnozy problemu, bardziej zasadne wydaje się posługiwanie dotychczasowymi pojęciami.

Przemoc domowa nie pojawia się nagle – jest procesem, ma charakter cykliczny oraz tendencję do powtarzania się i eskalacji. Można tu wyróżnić trzy podstawowe fazy. W pierwszej narasta napięcie i agresja ze strony sprawcy, natomiast ofiarę ogarnia niepokój i stara się oddalić zagrożenie. Druga faza to gwałtowna przemoc, w której z nieistotnej przyczyny dochodzi do wybuchu agresji, przy czym ofiara z jednej strony odczuwa przerażenie i bezradność, a z drugiej stara się uspokoić sprawcę i ochronić siebie oraz najbliższych.

W trzeciej fazie sprawca, zdając sobie sprawę z tego co zrobił, próbuje znaleźć wytłumaczenie i usprawiedliwienie dla swojego zachowania, ma poczucie winy, przeprasza i obiecuje, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy, a ofiara ufa, że był to tylko incydent. Faza ta nazywana jest fazą „miodowego miesiąca”, jednak po niej znów następuje faza pierwsza, nierzadko silniejsza niż poprzednia³.

Przemoc domowa może przyjmować różnorodne formy. Są to w szczególności:

- 1) przemoc fizyczna – zwrócona przeciwko fizyczności człowieka, niosąca ryzyko uszkodzenia ciała poprzez takie zachowania jak np.: popychanie, potrząsanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, rzucanie w kogoś przedmiotami, przypalanie, topienie;
- 2) przemoc psychiczna – zmierzająca do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości; obejmuje wszystkie działania (z wyjątkiem użycia siły fizycznej), służące obniżeniu poczucia własnej wartości, wywołaniu stanów lękowych i zaburzeń osobowości oraz zahamowania procesu osobistego rozwoju, takie jak np. szantaż emocjonalny, manipulacja, śledzenie, nękanie telefonami, wysyłanie anonimów, nagabywanie;
- 3) przemoc seksualna – polega na zmuszaniu ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej, a także na zachowaniach sprowadzających ją do roli obiektu seksualnego, poprzez np. niechciane dotykanie, szczygnięcia, klepanie, żarty i gesty upokarzające seksualną naturę drugiej osoby;
- 4) przemoc ekonomiczna – obejmuje działania służące ograniczeniu swobodnego dysponowania pieniędzmi i własnymi dobrami bądź dostępu do dóbr wspólnych; może polegać np. na odbieraniu pieniędzy, kontrolowaniu wydatków, zmuszaniu do proszenia o pieniądze czy uniemożliwianiu podjęcia pracy.

Wśród innych form przemocy można wskazać także zaniedbanie, polegające na nie zaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych osoby; przemoc symboliczną, czyli narzucanie sposobu rozumienia rzeczywistości oraz cyberprzemoc, czyli przemoc z użyciem nowoczesnych technologii, najczęściej telefonów komórkowych i internetu.

Jednym ze źródeł wiedzy o przemocy w rodzinie i przemocy domowej, w tym skali tego zjawiska i jego specyfiki, są badania społeczne. Z sondażu przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wynika, że co siódmy Polak (14%) był w 2014 roku świadkiem przemocy w rodzinie, jednak tylko dwie na pięć osób zgłosiło ten fakt odpowiednim instytucjom⁴. Badanie zlecone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2019 roku wskazuje natomiast na to, że aż 57% Polaków doświadczyło przynajmniej jednej z form przemocy, przy czym na pierwszym miejscu uplasowała się przemoc psychiczna, której doświadczyło 53% ankietowanych, natomiast przemocy fizycznej

³ J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy...*, s. 17.

⁴ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/badania-i-raporty/5373-sondaz-na-zlecenie-msw-przemoc-w-rodzinie-wystepowanie-i-czestotliwosc-zglaszania>

doznało 23% respondentów. Wśród innych wyników tego badania warto przytoczyć następujące:

- osoby aktualnie (tj. w momencie realizacji badania) doświadczające przemocy (ostatni przypadek miał miejsce w ciągu ostatniego roku) stanowiły od 14% (w przypadku przemocy fizycznej) oraz do 33% (w przypadku przemocy ekonomicznej) wszystkich osób doznających przemocy;
- doświadczanie przemocy w rodzinie nieznacznie częściej deklarowane było przez młodszych respondentów. Do bycia osobą doznającą przemocy przyznawali się głównie 18-29-latkowie i 30-39-latkowie (po 60%), a najrzadziej osoby 60+ (53%);
- do doświadczania przemocy w rodzinie najczęściej przyznawali się respondenci z miast mających od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców (61%);
- doświadczaniu przemocy w rodzinie sprzyja przede wszystkim zależność, w tym finansowa, od innych członków rodziny, niskie poczucie własnej wartości i doświadczanie przemocy w dzieciństwie;
- przemocy najczęściej dopuszczają się członkowie najbliższej rodziny, tj. ojciec, matka, mąż/partner lub żona/partnerka, przy czym mężczyźni częściej niż kobiety;
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie najczęściej również w rodzinie szukają pomocy (57% osób szukających pomocy w związku z przemocą seksualną oraz 38% w przypadku przemocy ekonomicznej). Nieco rzadziej w takim przypadku ankietowani zgłaszali się na policję⁵.

Tematyce przemocy wobec dzieci poświęcony jest raport „Przemoc w wychowaniu. Między prawnym zakazem a społeczną akceptacją. Monitoring Rzecznika Praw Dziecka”. Analiza występowania przemocy w zachowaniach i doświadczeniach respondentów posiadających dzieci pokazuje, że przemoc jest często obecna w praktyce wychowawczej w polskich rodzinach. W prawie połowie badanych rodzin wykorzystuje się tzw. klapsy, w niespełna jednej piątej dziecko może otrzymywać „łanie”. Rodzice ujawniający zachowania przemocy wobec własnych dzieci to najczęściej osoby po 40 roku życia, o niższym wykształceniu, posiadający więcej niż dwoje dzieci, oceniający swoją sytuację materialną jako złą, a także samotnie wychowujący dzieci. W świetle przywołanego raportu niemal dwie piąte badanych Polaków opowiada się za tym, że postępowanie z dzieckiem jest sprawą prywatną rodziców, nawet w sytuacji, gdy stosują oni wobec niego kary fizyczne. Dominują tu mężczyźni, osoby starsze, mieszkańcy wsi oraz osoby niżej wykształcone. Więcej niż co dziesiąty badany zadeklarował brak reakcji na sytuację przemocy⁶.

⁵ <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf>

⁶ E. Jarosz, *Przemoc w wychowaniu*, s. 140 i nast.

2. Kontekst prawny i strategiczny przeciwdziałania przemocy domowej

2.1. Uwarunkowania prawne

Zadania państwa w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób jej doznających mają swoje źródło w *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* W świetle jej art. 18: „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”, natomiast zgodnie z art. 71 ust. 1 „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.” Wyjątkowej ochronie Rzeczypospolitej Polskiej podlegają ponadto prawa dzieci, albowiem „każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją” (art. 72 ust. 1).

Uregulowania dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej znajdują się w szeregu ustaw, spośród których kluczowa jest cytowana wcześniej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Określa ona zadania różnych organów państwa, w tym jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej, a także wobec osób ją stosujących. Zgodnie z art. 1 ust. 2 przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

W świetle art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Art. 6 ust. 4 wskazuje natomiast zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat, tj. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową; opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w tych programach oraz o ich ukończeniu.

2.2. Zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Obok uregulowań prawnych, które wytyczają ramy możliwych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, należy również uwzględnić założenia dokumentów strategicznych i programowych różnych szczebli, wskazujących główne cele i kierunki polityki społecznej w tym obszarze. Należy jednak wskazać, że część obowiązujących obecnie dokumentów strategicznych i programowych odnosi się do przemocy w rodzinie, a nie przemocy domowej, ponieważ zostały przyjęte w czasie sprzed przyjęcia i wejścia w życie omówionej już zmiany ustawy.

Kluczowym dokumentem w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej jest *Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030* przyjęty Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r., która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku. Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce, natomiast cele szczegółowe sformułowano następująco:

- 1) zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej,
- 3) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,
- 4) zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców. Są to:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej: obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), a także do służb i podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową: obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, a także do służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.
4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Przeciwdziałanie przemocy stanowi jeden z kluczowych obszarów oddziaływania w ramach *Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030*. Odnoszący się do niego cel strategiczny brzmi: „Zintegrowanie i wzmacnianie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz zjawiskiem przemocy”. Bezpośrednio zjawiska przemocy dotyczy cel operacyjny 4.3. „Zwiększanie wsparcia i ochrony osób zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy w rodzinie oraz wspieranie działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc” oraz zaplanowane kierunki działań:

- wspieranie tworzenia „Przyjaznych Pokoi Przysłuchań Dzieci”;
- wzmacnianie systemu motywowania i kierowania sprawców do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- wzmacnianie rozwoju różnorodnych form pomocy psychiatrycznej, psychologicznej oraz infrastruktury pomocowej dla osób zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- inicjowanie i przeprowadzanie kampanii społecznych mobilizujących społeczność do aktywnego przeciwstawiania się przemocy w rodzinie, w tym m.in. Dni Walki z Przemocą „Biała Wstążka” oraz akcja „Otwarte Drzwi”.

Na szczeblu wojewódzkim Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął do realizacji *Warmińsko-Mazurski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021-2026*. Cel główny tego Programu to „Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w województwie warmińsko-mazurskim”. Jego realizacji mają służyć cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej i zwiększenie dostępności pomocy.
- 3) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.
- 4) Podniesienie kompetencji i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- 5) Wzmacnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Program jest zgodny ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lidzbarskiego na lata 2024-2030*, której cel główny brzmi: *Zwiększenie dostępności oraz jakości kompleksowych usług społecznych służących poprawie jakości życia mieszkańców Powiatu Lidzbarskiego*. Cele strategiczne sformułowano następująco:

- 1) Rozwój lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny.
- 2) Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz przewlekłe chorych do kompleksowych usług społecznych.

- 3) Zwiększenie kompetencji mieszkańców do podejmowania zatrudnienia lub działalności gospodarczej.
- 4) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa oraz dobrostanu mieszkańców powiatu.

W ramach celu strategicznego nr 5 sformułowano cel operacyjny odnoszący się do zjawiska przemocy, tj. *Zwiększanie wsparcia i ochrony osób zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy oraz wzmocnienie oddziaływań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.*

3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej

3.1. Ogólna sytuacja społeczna w powiecie

W 2024 roku w gminach powiatu lidzbarskiego przyznano świadczenia z pomocy społecznej 1 817 osobom z 1 305 rodzin, w których funkcjonowało 2 689 osób, stanowiących 7,1% wszystkich mieszkańców powiatu. Skala korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej w poszczególnych gminach wykazuje pewne zróżnicowanie.

W 2024 roku największy odsetek mieszkańców żył w rodzinach korzystających ze świadczeń w gminie Lubomino (9,98%), a w dalszej kolejności w gminie wiejskiej Lidzbark Warmiński (8,62%), gminie Kiwity (8,44%) oraz gminie Orneta (7,86%). Na najniższym poziomie ukształtował się w gminie miejskiej Lidzbark Warmiński (4,96%).

Tabela 1. Główne powody korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców powiatu lidzbarskiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	668	1 228	645	1 198	610	1 138
Sieroctwo	1	4	2	5	1	4
Bezdomność	33	33	33	33	38	39
Potrzeba ochrony macierzyństwa	163	824	159	816	147	735
- w tym wielodzietność	110	621	116	643	109	603
Bezrobocie	718	1 824	665	1 618	617	1 507
Niepełnosprawność	500	812	482	801	477	743
Długotrwała lub ciężka choroba	709	1 133	687	1 101	664	1 093
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	241	924	215	853	203	816
- w tym rodziny niepełne	150	470	127	411	110	361
- w tym rodziny wielodzietne	69	397	61	345	71	394
Przemoc w rodzinie / przemoc domowa	36	138	32	100	39	137
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1	1	0	0	0	0
Alkoholizm	157	220	157	226	151	235
Narkomania	10	12	14	16	15	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	23	25	33	35	26	27
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	1	2	0	0	1	5
Zdarzenie losowe	13	24	8	20	18	29
Sytuacja kryzysowa	52	183	50	201	39	125
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	1	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRIPS-03.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomoc ta udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z następujących powodów: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; długotrwała lub ciężka choroba; niepełnosprawność; przemoc domowa; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy w związku z tymi okolicznościami; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców powiatu lidzbarskiego należą:

- ✓ długotrwała lub ciężka choroba – 664 rodziny, 1 093 osoby w rodzinach;
- ✓ bezrobocie – 617 rodzin, 1 507 osób;
- ✓ ubóstwo – 610 rodzin, 1 138 osób;
- ✓ niepełnosprawność – 477 rodzin, 743 osoby;
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 203 rodziny, 816 osób;
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa – 147 rodzin, 735 osób; w tym potrzeba ochrony wielodzietności – 109 rodzin, 603 osoby.

3.2. Skala zjawiska przemocy domowej

Przedstawione w poprzednim podrozdziale dane i informacje dotyczące sytuacji społecznej powiatu wskazują, że problem przemocy domowej nie należy do dominujących powodów korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców, aczkolwiek jego skala wydaje się dość istotna.

Tabela 2. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej w gminach powiatu lidzbarskiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Lidzbark Warmiński gm. m.	6	19	13	38	9	35
Orneta	22	95	12	40	20	66
Kiwity	0	0	0	0	0	0
Lidzbark Warmiński gm. w.	8	24	7	22	10	36
Lubomino	0	0	0	0	0	0
Razem	36	138	32	100	39	137

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE SPRAWOZDAŃ MRIPS-03.

Przemoc domowa w 2024 roku stanowiła powód udzielenia pomocy społecznej 39 rodzinom, w których funkcjonowało 137 osób. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin zwiększyła się o 3, a liczba osób w rodzinach spadła o 1. W porównaniu do 2023 roku nastąpił wzrost liczby rodzin o 7, natomiast liczba osób w rodzinach zwiększyła się o 37. Spośród wskazanych 39 rodzin, w 2024 roku 20 zamieszkiwało w gminie Orneta, 10 w gminie wiejskiej Lidzbark Warmiński i 9 w Lidzbarku Warmińskim. Żadnej rodziny, której udzielono pomocy z powodu przemocy domowej, nie było w gminach Kiwity i Lubomino. Łącznie w 2024 roku 137 osób żyło w rodzinach, którym udzielono pomocy społecznej ze względu na przemoc.

Istotnych danych na temat zjawiska przemocy domowej dostarczają sprawozdania dotyczące stosowania procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty w gminach powiatu lidzbarskiego. W 2024 roku w ciągu roku do Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach wpłynęło 101 procedur „Niebieskie Karty”, tj. o 18 więcej niż w 2022 roku. W ciągu 2024 roku trwało 149 procedur, przy czym procedurę wszczęto w 96 rodzinach. Łączna liczba rodzin nią objętych wynosiła 138, a liczba osób – 428. Zakończono w tym czasie 109 procedur, w tym 105 ze względu na ustanie przemocy i 4 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań.

Tabela 3. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty w powiecie lidzbarskim w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba procedur „Niebieskie Karty”, które wpłynęły do Zespołu w ciągu roku	83	83	101
Liczba procedur „Niebieskie Karty” trwających w ciągu roku	119	125	149
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w ciągu roku	88	77	96
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	119	119	138
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”	380	383	428
Liczba powołanych grup roboczych / diagnostyczno-pomocowych	111	98	129
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w przypadku:			
- ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	65	64	105
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	7	4	4

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GMIN POWIATU LIDZBARSKIEGO.

W latach 2022-2024 do Zespołów łącznie wpłynęło 267 procedur. Powołano w tym czasie 338 grup roboczych, a następnie, po wejściu w życie nowej ustawy, grup diagnostyczno-pomocowych. Zakończenie procedury miało miejsce w 249 przypadkach, w tym w 234 z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego jej stosowania oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, natomiast w 15 w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań.

Wśród zadań realizowanych przez powiat z zakresu administracji rządowej są zadania polegające na opracowywaniu i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. W 2024 roku do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym realizowanym przez PCPR zakwalifikowanych zostało łącznie 12 osób (10 mężczyzn i 2 kobiety), skierowanych przez Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej oraz ośrodki pomocy społecznej z powiatu lidzbarskiego. Program ukończyło łącznie 8 osób, 2 osoby zrezygnowały z udziału przed rozpoczęciem realizacji, a 2 osoby nie ukończyły programu. Wśród uczestników 5 osób zamieszkiwało Lidzbark Warmiński, 3 osoby gminę wiejską Lidzbark Warmiński, 2 osoby gminę Kiwity, 1 osoba gminę Lubomino i również 1 osoba gminę Orneta.

Tabela 4. Wybrane dane dotyczące realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2023-2024

Wyszczególnienie	2023	2024
Liczba osób zakwalifikowanych do udziału w programie	12	12
- kobiety	0	2
- mężczyźni	12	10
Liczba osób, które zakończyły udział w programie	10	8
Liczba osób, które zrezygnowały przed udziałem	0	2
Liczba osób, które nie ukończyły programu	2	2

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH PCPR.

W 2023 roku do programu zakwalifikowano również 12 osób, samych mężczyzn. Udział w nim zakończyło 10 osób. W 2022 roku program nie był realizowany z uwagi na małą liczbę osób, które zadeklarowały w nim udział.

Osoby dotknięte przemocą domową obejmowane są w gminach wsparciem w postaci poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, w zależności od potrzeb. W największej skali jest to poradnictwo socjalne, którym w 2024 roku objętych było 236 osób, a następnie psychologiczne (57 osób). W mniejszym stopniu jest to poradnictwo prawne (16 osób), zawodowe i rodzinne (14 osób) oraz medyczne (4 osoby).

Tabela 5. Wybrane dane dotyczące poradnictwa specjalistycznego w gminach dla osób dotkniętych przemocą domową w latach 2023-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
poradnictwo medyczne	12	6	4
poradnictwo psychologiczne	147	111	57
poradnictwo prawne	14	11	16
poradnictwo socjalne	199	192	236
poradnictwo zawodowe i rodzinne	27	29	14

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GMIN POWIATU LIDZBARKSKIEGO.

Analizie poddano również dane Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim, dotyczące interwencji domowych. W latach 2022-2024 liczba tych interwencji w powiecie utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2024 roku wyniosła 90, co oznacza zmniejszenie tej liczby w porównaniu do 2022 roku o 15. Przemoc stwierdzono w 2024 roku podczas 51 interwencji, czyli o 9 więcej niż w 2022 roku. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku stosowania przemocy w latach 2022-2024 kształtowała się na poziomie od 63 w 2023 roku do 72 w 2024 roku. W 2024 roku ujawniono 49 osób stosujących przemoc domową, czyli o 17 mniej niż w 2022 roku. Również mniejsza liczba osób stosujących przemoc była pod wpływem alkoholu – spadła w porównaniu do 2022 roku o 8, do wartości 31. W latach 2022-2024 corocznie sporządzano od 11 do 15 aktów oskarżenia w przypadkach znęcania się nad rodziną.

Tabela 6. Wybrane dane dotyczące interwencji domowych w powiecie lidzbarskim w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Interwencje domowe policji	105	109	90
Interwencje, w trakcie których stwierdzono przemoc domową	42	56	51
Osoby pokrzywdzone w wyniku stosowania przemocy	64	63	72
Liczba ujawnionych osób stosujących przemoc	66	56	49
Osoby stosujące przemoc pod wpływem alkoholu	39	43	31
Liczba przypadków znęcania się nad rodziną (art. 207 § 1 KK) – akty oskarżenia	11	13	15

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH KOMENDY POWIATOWEJ POLICJI W LIDZBARKU.

Dane Komisariatu Policji w Ornecie wskazują natomiast na 265 interwencji domowych w latach 2022-2024, w tym 44 interwencje, w trakcie których stwierdzono przemoc domową. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku stosowania przemocy wynosiła łącznie 55, a liczba ujawnionych osób stosujących przemoc to 45, w tym 31 było pod wpływem alkoholu. Odnotowano także 11 przypadków znęcania się nad rodziną.

Powyższe informacje mogą wskazywać na przybliżoną skalę zjawiska przemocy domowej w powiecie lidzbarskim. Należy jednak pamiętać, że dane pochodzące ze sprawozdań instytucji dotyczą rodzin, w których problem ten stwierdzono. Niemniej jednak zagrożeni przemocą domową teoretycznie są wszyscy mieszkańcy powiatu – ze względu na dynamikę ich sytuacji rodzinnej, społecznej czy zawodowej, a także zmienność otoczenia.

4. Adresaci i realizatorzy Programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030 adresowany jest przede wszystkim do:

- osób doznających przemocy domowej, w tym kobiet, mężczyzn, dzieci, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- osób stosujących przemoc domową;
- ogółu społeczeństwa, w tym osób szczególnie zagrożonych przemocą domową;
- instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy oraz oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

Skuteczność i efektywność działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej wymaga współpracy instytucji i organizacji, działających w obszarze usług społecznych, takich jak pomoc społeczna, oświata i wychowanie, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne. W powiecie lidzbarskim realizatorami Programu będą w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornecie,
- Starostwo Powiatowe w Lidzbarku Warmińskim,
- Powiatowe Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Lidzbarku Warmińskim i Ornecie,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Mój Dom” w Ornecie i rodziny zastępcze,
- Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim oraz Komisariat Policji w Ornecie,
- Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim,
- Prokuratura Rejonowa w Lidzbarku Warmińskim,
- Placówki oświatowe,
- Urzędy gmin oraz ośrodki pomocy społecznej i centrum usług społecznych z terenu powiatu,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim oraz ośrodki zdrowia w gminach,
- Punkty informacyjno-konsultacyjne,
- Świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne.

Ponadto patrząc szeroko na lokalny system instytucji, organizacji i osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, należy uwzględnić również aktywne organizacje pozarządowe (w szczególności funkcjonujące w sferze edukacji, pomocy społecznej, bezpieczeństwa), organizacje kościelne (parafie oraz grupy parafialne), a także jednostki pomocnicze gmin – sołectwa.

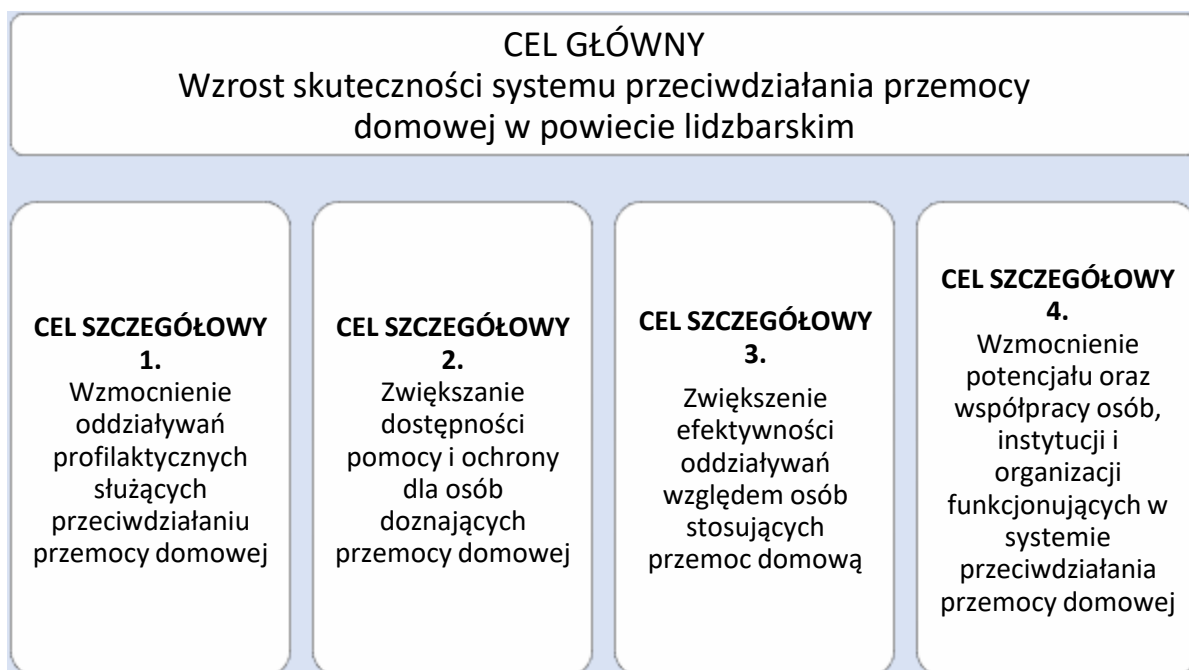
5. Cele, kierunki i oczekiwane rezultaty Programu

Część wdrożeniowa niniejszego Programu została usystematyzowana poprzez cele: główny i szczegółowe. W ramach każdego celu szczegółowego określono katalog niezbędnych działań, przy czym należy zaznaczyć, że nie ma on charakteru zamkniętego. Oznacza to, że jeżeli w trakcie realizacji Programu pojawią się inne pomysły i projekty wpisujące się w jego cele, to również powinny zostać wzięte pod uwagę.

Zaplanowane cele zostaną osiągnięte w wyniku realizacji zadań, których katalog uporządkowano w formie czterech priorytetów obejmujących różnorodne metody i narzędzia odnoszące się do następujących zagadnień:

- profilaktyki i edukacji społecznej,
- pracy z osobami i rodzinami doświadczającymi przemocy domowej,
- pracy z osobami stosującymi przemoc domową,
- zadań i relacji wewnątrz systemu instytucjonalnego.

Cel główny i cele szczegółowe są następujące:

Użyte w celu głównym pojęcie „skuteczność” kładzie nacisk na pożądane efekty działań podejmowanych przez instytucje i organizacje tworzące powiatowy system przeciwdziałania przemocy domowej. Innymi słowy chodzi o to, aby w wyniku realizacji Programu zostały osiągnięte jak najlepsze rezultaty skutkujące poprawą w funkcjonowaniu osób, rodzin i całej społeczności lokalnej, a także usprawnieniami w zakresie działania oraz kooperacji pomiędzy podmiotami instytucjonalnymi. Dzięki integracji ww. zagadnień będzie możliwe osiągnięcie efektu synergicznego, wykraczającego poza działania poszczególnych osób, grup czy organizacji.

Cel szczegółowy 1. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych służących przeciwdziałaniu przemocy domowej	
1.	Realizacja kampanii i akcji społecznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych, a także obalaniu stereotypów na temat przemocy domowej, prezentowaniu mechanizmów przemocy, promowaniu metod wychowawczych bez użycia przemocy, promujących działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową.
2.	Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, dotyczących przemocy domowej oraz zachowań agresywnych.
3.	Edukacja prawna i obywatelska mieszkańców, w szczególności w zakresie przysługujących im praw oraz obowiązków, z uwzględnieniem tematyki przemocy domowej, poprzez uświadamianie prawnych aspektów problemu, budowanie poczucia podmiotowości (zwłaszcza wśród osób starszych, zależnych).
4.	Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy przez osoby doznające przemocy i ich rodziny.
5.	Prowadzenie diagnoz zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu, służących m.in. ustaleniu odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.
6.	Współpraca z kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich.
7.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.
8.	Opracowanie i realizacja programu, służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową.
Cel szczegółowy 2. Zwiększanie dostępności pomocy i ochrony dla osób doznających przemocy domowej	
1.	Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym w formule bezpośredniej i on-line, na rzecz osób zagrożonych przemocą oraz jej doznających.

2.	Pomoc osobom doznającym przemocy domowej poprzez organizowanie grup wsparcia oraz grup samopomocowych, mających na celu wzajemne wsparcie emocjonalne i wymianę doświadczeń, a także terapii indywidualnej lub grupowej.
3.	Działania umożliwiające ochronę osób doznających przemocy domowej przed dalszym krzywdzeniem poprzez szybką i skuteczną interwencję, odizolowanie ofiar od osoby stosującej przemoc oraz opracowanie i wdrażanie planu pomocy dostosowanego do potrzeb, zasobów i deficytów osób/rodzin objętych wsparciem.
4.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej
5.	Realizacja działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.
6.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej, w tym przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, a także rozbudowa sieci i poszerzenie oferty tych placówek.
7.	Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.
8.	Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
9.	Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
10.	Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych i regionalnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej
11.	Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej.
Cel szczegółowy 3.	
Zwiększenie efektywności oddziaływań względem osób stosujących przemoc domową	
1.	Informowanie osób stosujących przemoc o konsekwencjach jej stosowania, możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, a także o możliwościach udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
2.	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
3.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych w powiecie przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach.

4.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
5.	Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu.
6.	Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych lub/i wspierających dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny.
7.	Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową oraz przysyłanie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe z powiatu właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowym/miejskim Policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom.
Cel szczegółowy 4. Wzmocnienie potencjału oraz współpracy osób, instytucji i organizacji funkcjonujących w systemie przeciwdziałania przemocy domowej	
1.	Udział osób zaangażowanych w działania realizowane w ramach Programu w seminariach, konferencjach, wizytach studyjnych i innych formach edukacji dotyczących przemocy domowej.
2.	Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się przemocą domową oraz interwencją kryzysową w postaci superwizji i pomocy psychologicznej.
3.	Organizacja interdyscyplinarnych spotkań, warsztatów, seminariów, debat i innych form wymiany doświadczeń w ramach powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej
4.	Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi, m.in. w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć służących przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wsparciu osób i rodzin doświadczających przemocy domowej.
5.	Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wszystkie działania mają charakter ciągły i będą realizowane w całym okresie obowiązywania Programu, tj. w latach 2026-2030.

Oczekiwane rezultaty podjętych działań to:

- Zwiększenie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej.
- Wzrost społecznej wrażliwości i zaangażowania w przeciwdziałanie przemocy domowej.
- Zapobieżenie powstawaniu mechanizmów przemocy domowej w rodzinach doświadczających trudności w funkcjonowaniu.
- Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej oraz dostępności różnorodnych form specjalistycznej pomocy.
- Wzmocnienie oddziaływań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
- Podniesienie kompetencji pracowników instytucji realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Wzmocnienie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie lidzbarskim.
- Usprawnienie procedur w zakresie wymiany informacji oraz współpracy pomiędzy instytucjami tworzącymi system pomocy i wsparcia.

6. Monitoring Programu

Monitoring Programu będzie prowadzony corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ornece. Weryfikacji będą podlegać przynajmniej wymienione niżej wskaźniki:

- 1) Liczba rodzin oraz osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu przemocy domowej.
- 2) Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
- 3) Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem, w tym w związku z ustaniem przemocy domowej oraz w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań.
- 4) Liczba rodzin i osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych.
- 5) Liczba akcji i kampanii społecznych na terenie powiatu dotyczących przemocy domowej.
- 6) Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z poradnictwa, grup wsparcia, grup samopomocowych, terapii.
- 7) Liczba funkcjonujących ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
- 8) Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz liczba osób, które je ukończyły.
- 9) Liczba zorganizowanych wspólnych spotkań, warsztatów, szkoleń itp. dla podmiotów lokalnych realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- 10) Liczba osób profesjonalnie zajmujących się pracą z rodzinami dotkniętymi przemocą, korzystających z pomocy psychologicznej, superwizji i innych form wsparcia.

Wskaźniki obrazują ilościowy aspekt działań, dlatego też ważne będzie, aby w raportach z monitoringu umieszczać również opis tego, co zostało faktycznie wykonane. Źródłem danych będą rejestry i sprawozdania instytucji publicznych, w szczególności jednostek organizacyjnych powiatu i gmin, a także informacje udostępnione przez podmioty niepubliczne, zwłaszcza te, które realizują zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przekazane im przez organy administracji rządowej lub samorządy.

7. Źródła finansowania

Działania zaplanowane do realizacji w *Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030* będą finansowane przede wszystkim z budżetu samorządu powiatu oraz samorządów gminnych w zakresie działań realizowanych przez ich jednostki organizacyjne w ramach swoich podstawowych, statutowych zadań. Środki na realizację zadań będą pochodzić również z budżetu państwa. Część z nich trzeba będzie pozyskać startując w konkursach, ponieważ w tej kategorii mieszczą się programy rządowe oraz programy ministerstw.

Uzupełnienie mogą stanowić środki z Funduszy Europejskich, służące włączeniu społecznemu osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ważne będą także środki prywatne pochodzące z fundacji, zakładanych przez firmy, instytucji finansowe lub osoby prywatne; pieniądze od sponsorów, środki z 1% dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne i inne. Ta grupa źródeł jest dostępna przede wszystkim dla organizacji pozarządowych. Ale również wymienione wcześniej źródła środków na realizację zadań zaplanowanych w Programie nie muszą być pozyskiwane wyłącznie przez samorząd gminy. W zależności od specyfiki danego programu pomocowego bądź funduszu, realizatorami projektu mogą być podmioty ekonomii społecznej.